ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
http://edu.bas.bg

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: „Методология на теренните изследвания в етнологията“

Лектори: доц. д-р Йелис Еролова и доц. д-р Мила Маева
Телефон: 0885565302
Ел. поща: yelis.erolova@iefem.bas.bg; mila.maeva@iefem.bas.bg

Хорариум: 30 часа

Анотация:

Курсът има за цел да запознае докторантите с основните теоретични, методологични и практико-приложни аспекти на теренните изследвания в етнологията и сродните хуманитарни и социални науки. Проследява се целият процес на теренната работа – от формулирането на изследователския проблем, избора на обект, предмет и терен до анализа и интерпретацията на емпирични материали с текстово и визуално съдържание.
Лекционните модули са фокусирани върху ключови концептуални подходи в качествените методи на изследване и основните техники за събиране на данни – дълбочинно и биографично интервю, фокус-групова дискусия, непосредствено и включено наблюдение, авторефлексия, нетнография, фото- и видеодокументиране. Разглеждат се подготовката и организацията на теренната работа, методите за анализ на данни, както и съвременните етични стандарти в научното изследване.
Особено внимание се отделя на конкретни казуси от теренни проучвания сред различни етнокултурни и социални общности в селска и градска среда, както в познато, така и в непознато общество, в контекста на ежедневието, празничността, междукултурните взаимодействия и ситуациите на бедствия и кризи. Акцент се поставя върху взаимоотношенията между изследователя и проучваните общности, комуникационните умения, информираното съгласие, защитата на личните данни и етичните принципи при работа с чувствителна информация.

Тематично съдържание на курса:

Модул 1. Теоретични рамки и концептуални подходи в теренните изследвания.
Модул 2. Развитие и приложение на качествените методи на изследване.
Модул 3. Подготовка и организация на теренната работа.
Модул 4. Методи за анализ и интерпретация на емпирични данни.
Модул 5. Съвременни етични стандарти в теренните изследвания.

Форми на обучение и оценяване:

Формата на преподаване е лекционна (присъствена и дистанционна). Обучението се предлага на български и английски език.

Форма на оценяване: писмена разработка.

Компетентности, придобити в резултат на обучението:

1. Самостоятелно планиране и провеждане на изследователски проекти, включващи теренна работа.
2. Придобиване на теоретична и практична подготовка за идентифициране и критично прилагане на качествените методи в провеждането на теренно проучване.
3. Развити и задълбочени познания и умения за обобщаване, анализиране и класифициране на емпирични данни.
4. Познаване и прилагане на съвременните етични стандарти при работа с общности и информатори/респонденти.
5. Умения за работа в интердисциплинарна и междукултурна изследователска среда.

Литература:

Вакарелски, Хр. (1974). *Етнография на България*. София: Наука и изкуство.

Васева, В. (съст.) (2017). *Българската етнология в началото на XXI век – теория и практика. Сборник от конференция в памет на проф. Ст. Генчев*. София: Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“.

Велчева, Н. (съст.) (2004). *Проблеми на съвременната етнология*. София: Етногр. институт с музей – БАН.

Генчев, Ст. (1989). *Теренното етнографско изследване*. В. Търново: ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“.

Георгиева, И. (1982). *Методическо ръководство за събиране на етнографски материали.* София: УИ „Св. Климент Охридски“.

Дичев, И. (2005). *Пространства на желанието, желания за пространство.* Етюди по градска антропология. София: Изток-запад.

Еролова, Й. (2010). *Добруджа – граници и идентичности*. София: Парадигма.

Еролова, Й., Кръстев, П. и Попчева, Ю. (съст.) (2021). *Съвременни теренни изследвания на културноисторическото наследство*. София: ИЕФЕМ – БАН, Парадигма.

Кисикова, М., Д. Парушева (съст.) (2018). *Възможни и невъзможни терени на етнологията/ антропологията.* Пловдив: ПУ „Паисий Хилендарски“, Център за антропологични и етносоциологически изследвания.

Коцева, В. (съст.) (2018). *Насоки в академичното изследване и преподаване по етнология и антропология*. София: УИ „Св. Климент Охридски“.

Маева, М. (2005). *Българските турци-преселници в Р Турция (култура и идентичност)*. София: IMIR.

Маева, М. (2017). *Българските емигранти в Англия – минало и съвременност*. София: Парадигма.

Лулева, А., Васева, В., Петрова И., Христов, П. (съст.) (2012). *Етнологията в България. История, методи, проблеми*. София: Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“.

„10-те заповеди на етнографа“ на Л. Я. Щернберг, публ. в Гаген-Торн Н. И. (1971). Ленинградская этнографическая школа в двадцатые годы (у истоков советской этнографии). *Советская этнография*, № 2, 134–145.

Atkinson, P., A. Coffey, S. Delamont, J. Lofland, & L. Lofland (Eds.) (2001). *Handbook of Ethnography*. SAGE Publications.

Banks, M. (2001). *Visual Methods in Social Research.* London: Sage.

Behar, R. (1996). *The Vulnerable Observer: Anthropology that Breaks your Heart*. Beacon Press.

Carmack, R. M. (1972). Ethnohistory: A Review of Its Development, Definitions, Methods, and Aims. *Annual Review of Anthropology* 1, 227–46.

Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Sage publications.

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.) (2018). *The Sage Handbook of Qualitative Research* (5th ed.). Sage.

Ellis, C., T. E. Adams, A. P. Bochner. (2010). Autoethnography: An Overview. *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research* 12: 10.

Emerson, R. M., Fretz, R. I., & Shaw, L. L. (2011). *Writing Ethnographic Fieldnotes* (2nd ed.). University of Chicago Press.

Geertz, C. (1973). *The Interpretation of Cultures.* Basic Books.

Gubrium, J., J. Holstein. (Eds.) (2001). *Handbook of Interview Research. Context and Method*. Thousand Oaks: Sage.

Hammersley, M., & Atkinson, P. (2019). *Ethnography: Principles in Practice.* Routledge.

Jackson, A. (Ed.). (1987). *Anthropology at Home*. Tavistock Publications.

Ivanova, R. (1998). New Orientations in Bulgarian Ethnology and Folkloristics. *Ethnologia Balkanica* 2, 225–233.

Kimber, L. R. et al. (2023). *International Organizations and Research Methods: An Introduction,* University of Michigan Press.

Kozinets, R. V. (2020). *Netnography: The Essential Guide to Qualitative Social Media Research*. (3rd ed.). SAGE Publications.

Kuiper, G., L. Rüßing, S. Steinberger (Eds). (2024). *Combining Historical and Ethnographic Methods: Theoretical, Methodological, and Ethical Implications*. Working Paper. Cologne: Institute for Social and Cultural Anthropology, University of Cologne.

Malinowski, B. (1922). *Argonauts of the Western Pacific.* Routledge.

Marcus, G. E. (1995). Ethnography in/of the World System: The Emergence of Multi-Sited Ethnography. *Annual Review of Anthropology*, 24, 95–117.

Marcus, G. E. (1998). *Ethnography through Thick and Thin*. Princeton University Press

Markham, A. N. (1998). *Life Online: Researching Real Experience in Virtual Space*. Altamira Press.

Miller, T., Birch, M., Mauthner, M., & Jessop, J. (Eds.). (2012). *Ethics in qualitative research* (2nd ed.). Sage.

Nordstrom, C., & Robben, A. C. G. M. (Eds.). (1995). *Fieldwork under Fire: Contemporary Studies of Violence and Survival*. University of California Press.

Pink, S. (2009*). Doing Sensory Ethnography*. SAGE Publications Ltd, https://doi.org/10.4135/9781446249383

Pink, S. (2021). *Doing Visual Ethnography* (4th ed.). SAGE Publications.

Smith, P. (2014). An Ethnography of Academic Writing: On the Very Idea of an Ethnography. In *Sage Research Methods Cases Part 1*. SAGE Publications, Ltd., https://doi.org/10.4135/978144627305013507682

Spradley, J. P. (1979). *The Ethnographic Interview.* Long Grove: Waveland Press.

Zachar Podolinská, T. (2024). *Ethical Challenges in Ethnology and Anthropology: The Case of Slovakia (Late 20th and 21st Centuries).* Bratislava: Institute of Ethnology and Social Anthropology of the Slovak Academy of Sciences. DOI: https://doi.org/10.31577/2024.9788097443474

Допълнителна информация:

Лекционният курс е насочен към докторанти по етнология, културна антропология, социология, психология и други области на хуманитарни и обществените науки.